

Koltói Ádám

Beszél- getéseim

Ceglédi emberek, sorsok

Cegléd, 2020

A kiadvány
Cegléd Város Önkormányzatának
támogatásával jelent meg.

Kiemelt támogató:
Technik Invest Kft.

Támogató:
Zakar József
Family-Rent Kft.

Írta, szerkesztette:
Dr. Koltói Ádám

Fotók: Kisfaludi István

Kiadja a
Panoráma Média Kft.
2700 Cegléd, Csalogány u. 3.

Lektor: Dr. Erdélyi Erzsébet

Felelős kiadó,
tördelés, képszerkesztés, tipográfia:
Krizsán Ervin

ISBN 978-615-00-8725-2

Nyomatás:
Akcident Nyomdaipari Kft.
Cegléd

Tartalomjegyzék

ÉLETÚTON

ADÁM ILDIKÓ Lélektánc .....14.	CSANÁD LÁSZLÓ Barátságra hangszerelt élet .....40.
BAÁN KATALIN Stációk: pokolból a mennybe .....17.	FARKASHÁZI ISTVÁN Szépművelő .....42.
BANAI SZILÁRD Dobban a lélek .....22.	FARKAS LÁSZLÓNÉ MARIKA Szívjóság, grátisz .....45.
BAROTAI BARNABÁS Klasszikus Tanár Úr .....25.	DR. FARKAS PÁL Patikárius és az ő gyűjteményei .....47.
BARTOS ILDIKÓ Színművésznő, alázattal .....28.	FÖLDI LÁSZLÓ Földi lény .....50.
BEKKER BERNADATT Mint a szivárvány .....30.	HORVÁTH LÁSZLÓ Szárnyszegetten szárnyaló .....53.
BÉRES KÁROLY A hivatás, a tisztesség, a derű dallama .....33.	JAKAB ISTVÁN Hit vezet, hittel vezet .....56.
DR. CSÁKY ANDRÁS Isten tenyerén .....36.	KÁRMÁN SÁNDOR szívDOBogás .....59.
	KISFALUDI ISTVÁN Létpillanatokra les .....62.

DR. KOPÁR ZOLTÁN		.RÁTÓTI ZOLTÁN	
Fényre hozó	65.	Sikeres főszerepe: az élete	96.
DR. LÉNÁRD BÉLA		REZNÁK ERZSÉBET	
Gyógyító lélekhangok	68.	Kossuthba karolva	99.
MÁCZ ISTVÁN		SÁRIK PÉTER	
Fényből fénybe	71.	Lelke a dalban, gondolata a ritmus	102.
MAJOROSI-LÁZÁR ANITA		SEBÁL EDIT ÉS SEBÁL TERÉZ	
Hittel lázadó	74.	Egyvilágúak	105.
MAGYAR LÁSZLÓ		SÓS JÁNOS	
Életporttárs	77.	A Küzdő	108.
MILUS EMESE		SOLTÉSZNÉ LÉDECZI JUDIT	
Táltoslány	80.	Sebzett szárnyal, csillagfényben	111.
DR. NYUJTÓ ÉVA		SPINDELBAUER ATTILA	
Aranyos Doktornő	82.	Aki a gázrózsát szereti	114.
OZSGYÁNI MIHÁLY		SZATMÁRI GÁBOR	
Függöny. Taps!	85.	„A” Szatyí	117.
PALÁSTI GÉZA		SZÉKELY KÁROLY	
Az alkotás „szentháromságában” él	88.	„Pegazus”	120.
PÁLINKÁS ÉVA		DR. SZENTPÉTERY KÁLMÁN	
Képek szeme tükrében	91.	Napjárású	123.
PETROS IACOVIDES		TAKÁTS LÁSZLÓ	
Itthonra lelt	93.	Polgár, mester	126.

TÁNCZOS TIBOR

Dalokkal Európán át
.....131.

TÖRÖK JÓZSEF

Hittel szolgál
.....134.

TŰRI LÁSZLÓ

Tanári példa
.....137.

UNGVÁRI MIKLÓS

Egy világhírű „ceglédi
parasztgyerök”
.....140.

valAKIK

Valakik
.....148.

Egy eggyé
.....150.

Csend és csönd
.....151.

Ujjszó
.....153.

Papsajt
.....154.

Ellenlét
.....155.

Sors
.....156.

Idők
.....157.

Vége? Vég-e?
.....158.

Egyvér
.....159.

Orgonák
.....160.

Meredélyben
.....161.

KÉP-ÍRÁSOK

KEZDETE:

„Az ember világra jön...”
.....168.

„Várunk
– ez a mi fellegvárunk”
.....168.

„Őt is: várták...”
.....169.

„Sor: Vízcseppekből folyó”
.....169.

„Hogy iramlik...”
.....169.

„Óriási pénz:
bankfúzió”
.....170.

Kezdetek:
„Magból eredő”
.....170.

„Legény:
Forgóba ülteti a lányt”
.....171.

MIVOLTUK

ÁDÁM MÁRIA

Jézus Jegyese

174.

BALDAVÁRI LÁSZLÓ

Akit a „Szent Erő”
vezetett

176.

DR. BIRÓ JÁNOS

Dr. Lírai

178.

BOLDIZSÁR JÁNOS

A történelemmel
pörlekedett

180.

GIBA ISTVÁN

A mosolyember

182.

DR. ILLANICZ GYÖRGY

Zsoltár és jazz

184.

JÓZSA JULIANNA

Juló néni

186.

DR. KISFALUDI PÉTER

Dr. Kultúrember

188.

KISKUN FARKAS LÁSZLÓ ÉS VELKEY IMRE

Magiszterek

190.

KISZEL MIHÁLY

Túnődő látogatás

Mihály atyánál

191.

KÜRTI BÉLA

Lelkesült

194.

NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR

A „tudós”
képzőművész

196.

DR. PERNECZKY JÁNOS ÉS

DR. PERNECZKY JÁNOSNÉ

Őrző harmónia

199.

ROSSI KÁROLY

Az elfeledett
ceglédi tollmester

201.

TÓTH ISTVÁN

„Az évszázad kiváló
fotóművésze”

203.

ZAKAR MIHÁLYNÉ

Lélekszemmel látó

206.

Credo

210.

Apám hitte

211.

Előszó

TISZTELT OLVASÓ, ÖT ÉV TERMÉSÉT TARTJA a kezében: a kötetben található különböző műfajú írások 2015 és 2020 között jelentek meg a Ceglédi Panorámában, de a könyv gerincét a ceglédi ismert személyiségekkel készült interjúk jelentik.

Helyesbíték: nem interjúk, hanem beszélgetések. A szó valódi értelmében. Dr. Koltói Ádám kibontja és megfejt interjúalanya személyiségéből azt, amit valóban közölni akar magáról. A kész anyagokat olvasva sokakat eddig ismeretlen oldalukról ismerhettünk meg, döbbenetesen mély, őszinte kitárulkozások tanúi lehettünk. A szerző hatalmas empátiával, ma már ritkaságnak számító beleérző képességgel és türelemmel fordul beszélgetőpartnerei felé, akik – talán éppen azért, hogy ezt visszonozzák – megnyílnak és feltárják gondolataikat, álmaikat, terveiket, még kudarcikat is...

Mai felgyorsult világunkban, a ráérős diskurzus szinte kuriózumnak számít, pedig mindenkinek szüksége lenne olyan beszélgetésekre, amelyben átlátszó lehet, mégis védettnek érzi magát és amiben nemcsak beszél, de értik is, értékelik is, amit mond. Büszke és boldog vagyok, hogy lapunk hátsólapjain ilyen értékteremtő és értékálló írások jelentek és jelennek meg. Bátran ajánlom figyelmükbe a Ceglédi Panoráma kiadójának legújabb kötetét, dr. Koltói Ádám: *Beszélgetéseim – Ceglédi emberek, sorsok* című könyvét.

KRIZSÁN ANETT

szerkesztő

A találó-SZÓ-találó – előSZÓ gyanánt –

Ebben a könyvben szavakat találnak. „Ez azért nem olyan meglepő” – mondhatja a kedves Olvasó, és igaza is van, még akkor is, ha ezek a szavak szép, kerek, magyar mondatokká állnak össze, van bennük alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző, ráadásul a mondatok bekezdésekké, a bekezdések egységes szöveggé rendeződnek – de nem ugyanezt találjuk minden könyvben? A szavak – bár igen egyszerűnek tűnnek – nagyon különleges lények. „A tudomány mai állása szerint” az összes élőlény közül szavakat csakis az emberek használnak, tehát tipikusan emberiek. Aki tehát szavakat keres, az az EMBERT (is) keresi...

Koltói Adám szavakat, s a szavakhoz „szó-társakat” keresett egész eddigi életében. Tette ezt középiskolai tanárként, nyelvészként az egyetemen, s interjúkat készítő újságíróként, tévésként, rádiósként egyaránt. Mert tudta-tudja: a szavak mindent elárulnak az emberről, a korról, melyben az ember él-élt, a kor és az ember viszonyáról; csak meg kell találnia minden ember legtalálóbbszavait, amik őt és mindenféle viszonyait igazán jellemzik.

Ebben a könyvben tehát szavakat találnak, mégsem SZÓ-TÁR... A szótárakban ugyanis emberek magyarázzák a szavak jelentését, míg ebben a könyvben a szavak magyarázzák az EMBERT... Megmutatják, hogy hány és hány módon lehet EMBERRé válni, EMBERnek lenni, EMBERnek maradni... ha úgy hozza az élet, akár az EMBERTelenségben is...

Koltói Adám kereste, és meg is találta ezeket a találó szavakat, s ezen kötetben tárja őket a kedves Olvasó elé, akinek így nincs is más feladata, minthogy olvasson...

SZATMÁRI GÁBOR

SUGALLAT

A múlt soha nem múlik el. Szavaink, tetteink bűvó ihletője. Vagyunk „Ezerszer ember: gyermek”. (Ady) Nem visszaidézem, hanem visszaélem (!) a múltamat, a jelenné váltat.

Közös udvar, négy házban négy család. Apám vasutas. Harmadnaponként éjszakai fordába indul. Télen, korai sötétedéskor anyám a hátára vesz, nagykendőjével szorít magához. A lapuló, földes vályoghajlékból az elülső, lépcsős lakásba megyünk Terka nénihez, a fronton odaveszett ember özvegyéhez. Utcabeliek is ülnek a kis sámlikon. Kukoricát morzsolnak. Ahogyan röppenek a szemek a kosarakba, úgy szállnak a szavak az ajkáról. Kukoricáznak a csövekkel és egymással. A nagy leheletű nevetésre megmelegbben a petróleumlámpa gyöngye lángja. A derűs történetek után pislákol a kedv. Borús, háborús históriákba kezdenek. Eltűnt..., a repesz épp a szívébe..., fél lábbal jött haza... Én a sarokpadon kuporgok. Úgy ittam a szavaikat, mint a friss, meleg tejet, amikor esténként – hazafelé a tehenes gazdáéktól – a kanna fedeléből kortyoltam. Még ma is (anya)nyelvemen érzem a lelket is tápláló édes ízt.

Így szomjazom gyermeki áhítattal a való élet meséit. Ma is élmény számomra mások élettörténetét meghallgatni. Ennek leírása lelkem visszhangzása. Minden ember más, a sorsa is. „Okuljatok mindannyian a példán. / Ilyen az ember. Egyedüli példány.” (Kosztolányi Dezső)

Bízom benne, hogy a Tisztelt Olvasó is megérti, megérzi, hogy „Semmi nem olyan érdekes, mint a folyamat, amelynek során egy ember elárulja jellembeli sajátosságait.” (Márai Sándor) Ezért talákoztam, beszélgettem sok emberrel, így születtek meg ezek az írások.

Emberközelen.

KOLTÓI ÁDÁM

• SÁRIK PÉTER •

Lelke a dalban, gondolata a ritmus

Mosolygó. Közvetlen. Is. Mert én vallom Ady Endre intelmét: „minden ember: fenség, / Észak-fok, titok ... messze fény.” Olyan ez a védjegymosoly, mint a tengermély víztükrén meg-megcsillanó napfény. A megismerésért – a titokért – alá kell merülni. Ezért kértük beszélgetésre a művelődési központ kamaratermében Sárík Péter jazz-zongoraművészt, zeneszerzőt.

Oriási taps fogadott. Mint „nagyobb” helyeken: a Zeneakadémián, a Müpában, sőt külföldi koncerttermekben, klubokban is. Mit jelent neked a népszerűség?

- Természetesen örülök neki, de nem veszem túl komolyan. Mindig a magam mércéje szerint ítélem meg a teljesítményemet, ez pedig garantálja, hogy soha nem fogok „elszállni”. Másrészt civil maradtam; nem szeretem például, ha művész úrnak szólítanak.

- *A népszerűség első „ízeit” a gimnáziumban érezted meg, tanáraid és osztálytársaid nagyon szerettek, diákdirinek is választottak.*

- Ez jó előgyakorlat volt az életre. A fordított napi kampány nagyon hasonlít egy igazi politikai kampányhoz, vagy egy zenekar imidzsének a felépítéséhez. Azt a fontos tapasztalatot is itt szereztem meg, hogy sikert csapatmunkában lehet elérni. Mindmáig „csapatjátékos” vagyok, az együtt zenélésben tudok igazán kibontakozni.

- *Bevallom neked, arra törekszem a beszélgetésünkben, hogy a nyilvánosság előtt ed-*

dig rejtőző gondolataidat, érzéseidet, küzdelmeidet ismerjem meg, s ne az ismert tényekről essen szó. Egy belső konfliktussal kellett megvívnod. Mi okozta?

- A megfelelési kényszer. Az, hogy kisgyerek koromtól abnormális mértékben mások normáinak akartam megfelelni. Aztán a serdülőkor lelki nehézségei tovább nehezítették a helyzetet, s a Jazztanszakon még inkább fokozódott a gátlásosságom, a görcsösségem. Ezek nehéz évek voltak.

- *Hogyan tudad legyőzni – önmagadat?*

- Nagyon sokat dolgoztam, dolgozom magamon. Az a cél vezérelt, hogy legyek jobban önmagammal. Elvégeztem több meditációs és egy agykontroll tanfolyamot, szakkönyveket olvastam, fejlesztő CD-ket hallgattam. Gyakorlatilag átprogramoztam az agyam, kigyomláltam a negatív gondolatokat és meggyőződéseket. Felismertem, hogy én vagyok felelős magamért, életem történéseiért nem okolhatom a körülményeket. Megváltozott a nézetem a világról, és ennek következményei is lettek: a belső változást külsők követték. Látszólag teljesen értelmetlen döntéseket hoztam: sikeres

csapatokból szálltam ki, biztos dolgok helyett bizonytalanokat választottam. Sokan mondták, hogy nem vagyok normális, mert olyan embereknek és lehetőségeknek mondtam nemet, akikkel és amelyekkel rengeteg pénzt kereshettem volna. De én már csak olyan dolgokat csinállok, amiket szeretek és amikben hinni tudok.

érdemtelen személyekre vagy dolgokra. E mellett nagyon fontos nekem a szabadság. Ahogyan a nagy zenész, Wagner mondta: „Aki teljes összhangban él saját természetével, csak az mondhatja magát szabadnak.”
- A mindig-mosolyod mögött mély filozófia rejlik. Mondd el néhány „tételét”!

- Milyen mentális változásokon mentél át?

- A legfontosabb, hogy jól vagyok. Próbálok folyamatosan pozitív, emelkedett lelki állapotban maradni. Ebből persze én is sokszor kiköknök, de nem hagyom, hogy a körülmények tartósan irányítsanak. Például ha valami rossz történik velem, szabadon választhatok: ezen rágódok és gyötrődöm órákig – ami gátol az alkotásban, a közérzetemben – vagy nagy levegő, lehiggadok, egy perc hisztit engedek meg magamnak, s úgy döntök, hogy visszakerülök a normális állapotba és megoldom, vagy elengedem a problémát. Nagyon sok munkám fekszik abban, hogy ezt meg tudom csinálni.

Olyan emberekkel dolgozom-barátkozom, akikkel őszintén jól érzem magam. Nem tartok fenn bárminemű érdekből hamis kapcsolatokat. Ezzel biztos sokat vesztek, de rengeteg energiát nyerek. Rövid az élet ahhoz, hogy feláldozzam egy részét

- Hívó ember vagyok, de nem tartozom egy felekezethez sem. Hiszek abban, hogy több életünk van, tehát hiszek a karmában; hiszek abban, hogy nincsenek véletlenek, minden, ami velünk történik, a múltbeli gondolataink és döntéseink következménye.

Hiszem, hogy a világunk jelentős része, amely mindennapjainkat befolyásolja, láthatatlan és nem kézzelfogható. Mire gondolok: a rádióhullámokat és sok más nem „materiális” dolgot már elfogadtunk és használjuk, így lesz ez majd sok egyébvel is, aminek ma még az említése is idegenkedést vált ki sok emberből.

A zenélés során is láthatatlan energiákkal „dolgozunk”. Ha jól megy a zenélés, úgy érzem, mintha nem én játszanék, a dolgok maguktól kezdenek el történni. Ha becsukom a szemem, látom, milyen billentyűt üssek le, hallom, mi következzen, mintha valaki diktálná. Zeneszerzésnél ugyanez a helyzet. Nevezhetjük ezt ihletnek, múzsának, Istennek, ahogy tetszik.

- Mi a forrása ennek a filozófiai „áradásnak”?

- Egyke voltam, sokat voltam magamban. Megszoktam, majd megszerettem egyedül lenni, gondolkodni, töprengeni.

- A jazz s általában az értékes zene nem olyan népszerű, mint a divatos lakodalmas-celebes nótázás. Mi az oka?

- Szerintem a lakodalmas zene is nagyon értékes, ha mondjuk egy jó banda játssza. Én imádom a jó cigány zenét. Sajnos, ezt a stílust manapság szinte csak fakezú szintihuszároktól hallhatjuk, ami számomra hallgathatatlan.

Visszatérve a kérdésre: hiszem, ha sokkal több jazzt és komolyzenét játszanának a rádiók, sokkal többen megszeretnék ezeket a műfajokat. Ez ilyen egyszerű. Másrészt mindennek megvan a helye és az ideje. Az emberek nagy része a mindennapi betevőért küzd. Fáradt és elfoglalt. Ha ro-

hansz, nem állsz neki négyfogásos menüt enni, bekapsz egy gyorskaját és futsz tovább. Így van ez a zenehallgatással is. Az átlagember a kevéske szabadidejében kiengedni és ellazulni akar, erre valók a könnyen fogyasztható zenék. Én sem Bartókra bulizom.

Közhely, de igaz: minden zene jó, ha jól – őszintén! – játsszák. Én szinte minden műfajt kedvelek. Nekünk az a dolgunk, hogy a zenével, a koncertekkel kiemeljük az embereket a mindennapi gondokból, s lelkileg segítsük őket. Apropos, Bartókról írta Illyés Gyula: „csak zene, zene, zene ... / egy jobb világba emelő zene”.

- Ebből a felfogásból ered az a törekvésed, hogy populárisabb zenét is játszatok?

- Mi jazzt játszunk, csak nagyon jól becsomagoljuk! Ettől lesz populárisabb, mint az átlagjazz. Nekem fontosak az emberek, fontos, hogy megértsenek, hogy adhassak nekik, és a közönség ezt érzi és hála érte. Emellett próbálunk minél szélesebb rétegeket megszólítani: tavaly jelent meg egy nem jazzlemezem, az Idebentodakint, és gyerekeknek is készítettünk már jazz-mesejátékot, amelyet itt Cegléden is bemutattunk.

- Merre halad a pályáived?

- Későn érő típus vagyok. Ami nekem tetszik a saját játékomból, az csak az utolsó öt-hat év. Eddig tartott felépíteni magamat szakmailag, emberileg, és folyamatosan dolgozom azon, hogy tovább fejlődjek. Jó nagy céljaim vannak, merek nagyot álmodni: hisz ez az út!

- Örülök, hogy ily' közel kerülhettem belső világodhoz, s általad megértettem Pilinszky János költő paradoxonát: „Az élet nyílegyenes labirintus.” Jóság, őszinteség, öntudat kell a benne haladáshoz. Sárík Péter-i.

(A művelődési központ kamaratermében folytatott beszélgetés szerkesztett változata.)

• SEBÁL EDIT ÉS SEBÁL TERÉZ •

Egyvilágúak

Ahogy egykor a nép nevezte: egyhasiak. Ikrek. Sebál Edit és Sebál Teréz (Ladányi Ferencné és Ladányi Jánosné) az ország legidősebb élő ikerpárja. 1921. november 23-án születtek Cegléden. („Már nagy tél volt.”) A 98. évükben vannak.

(Sok húr kopott az öreg hegedűn, de szépen szól.)

az öreg azt jelentette eredetileg, hogy nagy, jelentős. (Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál! Megszólalt az öreg harang.) Ezzel az érzülettel indultam a Folyó utcába, ahol – Ladányi Jánoséknál – már várt a két éltes mater, tisztos matróna. Illendő betartanom a bemutatás sorrendjét: Edité az elsőbbség, mert tíz perccel koráb-

ban érkezett a kinti világra, mint Teréz. Csuda mód történt a dolog, két okból is. Hét hónapra születtek, abban az időben a koraszülés igencsak kétséssé tette a jövődőt. S burookban kerültek Gombos doktor kezébe, aki megjósolta az anyukának: Ezek a lányok hosszú életűek lesznek a földön. Áve profécia!

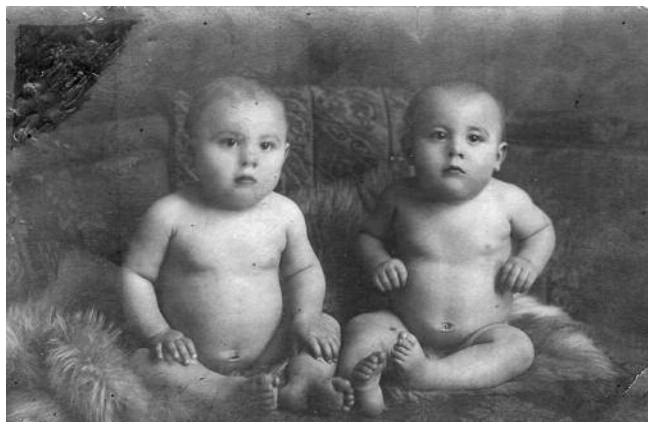
Percekig úgy ülnek velem szemben, mint megszeppent elemisták az iskolapadban. Edit néni álla alá teszi összekulcsolt keze-

it, Teri néni odabújik testvé-
réhez. De amikor meleg érzés-
sel összesimulnak a tekintete-
ink, már mosolyognak. Arcu-
kon a ráncok úgy rezdülnek
meg, mint amikor enyhe szel-
lő fut a tó vizére. Beszélgetni
kezdünk. Nem kell nagyobb
hangerővel szólnom, értőn
nyílnak rám pillantásaik. Me-
sélnek, közben egymásra is
néznek. Összefonódnak szava-
ik, mint leánykorukban a haj-
fonatuk. Élettörténetük felidézése nem
rendbe fűzött kaláris, az események egy
időben és térben kerengő színes gyöngyök.
A fel-felvillanó emlékezet fényében emel-
nek ki néhányat. (A tengert kimerni, hala-
it mind összefogni?)

(Aki szereti a békességet, sokáig él.)

Az évek bozótos erdejében vitt az útjuk, de
mindig békességgel jártak. A Szűcs tele-
pen, a Rózsa utcában laktak, mígnem egy
betörés a városba riasztotta a családot.
(„Jaj, rendőr úr, a kakas megvan-e?!”) Sül-
dő lányként moziba jártak, nótákat hallgat-
tak a Gubody kertben. Edit körül egy gaz-
dálkodó ifja sündörgött nagy akarással, de
a Mama irányította lányait: Csak a maga-
tok fajtájához valók vagytok! Apjuk a vas-
útnál volt fűtői szolgálatban, majd a ma-
lomban portáskodott. A két lány is dolgo-
zott egyidőben ott, búzát forgattak, szel-
lőztettek. Miként ezt tette a két Ladányi le-
gény is: Ferenc és János, ők is testvérek,
de különidejűek. Megcsillantak a búzasze-
mek – vagy a beeső napfényben vagy a fi-
atalok egymásra táruuló szeme világában. A
pergő magokból lett aztán a kenyér és a
nász kovása, 1945-ben. Egyik esküvő ta-
vasszal, a másik ősszel, a Mama irányzatá-
val. Küllemében fekete esküvő: a mátká-
pár fekete ruhában, de piros hittel. (A há-
ború után ugyanis szokás volt a fekete

menyasszonyi ruha.) A pap – feketében
szintén – egy mirtuszággal indította őket
útjukra. „Szépen, csendesen éledgeltünk.”
Két öccsük, József és Ferenc már meghalt.
56-ban katonaszökevényként sodródtak
Hollandiába, majd József átköltözött
Németországba. Amikor már lehetett, sok-
szor jártak haza. A családi összetartás, az
fontos! A közös vasárnapi ebéd olyan el-
maradhatatlan volt, mint a déli harangszó.
Ideszólította Edit három lányát, Teréz fiát,
párjaikat, később az unokákat. Az étkek
után a férfiak fröccsözve ultiztak, az asszo-
nyok a család dolgait tálalták egymás elé.
A harag soha nem nyert bebocsátást az aj-
tón.

(Madár repülésre, ember munkára született.)
A kezüket nézem. Mint töredezett táj: íves
csontok és ráncok szabdalják. Az ujjak fá-
radtan mozdulnak. A dolog, az korán kez-
dődőtt. A bolgárkertészetben (a vasúton
túl) hajlongtak, térdeltek. Később Edit a
postához került portásnak, a kézbesítő fér-
je csábította oda. Teréz az utasellátónál
dolgozott, előbb csapos, majd gazdaasz-
szony volt. Ő gondoskodott a mozgóáru-
sok és az éttermek ellátásáról. A húszévi
álló szolgálat elnyűtte a lábait, ezért már
nem tud kimozdulni a házból. Gyerme-
koruk óta imádnak kézímunkázni. Egykor
bedolgoztak a háziipari szövetkezetbe,
kesztyűket kötöttek, horgoltak. Ma is ezt

járja a kezük, ha lassabban is. Teri néni Erzsike menyét kéri: „Hozd be a riseljőset!” Aranyló virágok nyílnak a hímzésen. „Azon spekulálok, hogy kellene megint fonalat venni.” Míg élt öccsük, Jóska, megrendelésre vitte ki munkáikat Németbe.

(Békét Isten, harcot ördög ad.)

Terit boltba küldte anyja. A vasúthoz érve meglátott egy idegen férfit, aki rajzolt és fényképezett. „Mit tetszik csinálni?” „Majd meglátjátok...” Két nap múlva megjelent a bombázó Cegléd fölött. A paprikát kapálták. A főnök rájuk kiáltott: Lehasalni! „Idegségen mentünk át.” Edit gyomorfekélye, Teréz nyombélfekélye ekkor kezdődött. De Isten akaratát az ördög nem törheti meg.

(Hozott, de visz is az idő.)

„Jó kezekben vagyunk, szépen élünk.”

Edit néni a lányánál, Teri néni a fiánál. Néhány éve még együtt jártak a piacra. „Editnek szólítottak – nevet Terike – , de én ráhallgattam.” Minden reggel telefonozással kezdik a napot. „Hogy aludtál? Jól vagy?” Csak ez a rendjéből kitért időjárás!... Megviselik őket a csapongó frontok. „Majd jön a trópusi forróság, aztán elsöpri a népeket.” De a majd' évszázadnyi életerő dacol a bajokkal. Teri néni 95 éves korában epére műtötték (hét köve volt), ám a kor és a kór tusájából az előbbi jött ki győztesen. „Azért minden évben lejjebb megy...” – sóhajt Edit néni, testvére csak ajka rezzelésével ismétli a kimondást.

(A lélek szeme az Örökkévalóság felé néz.)

Ha csendesülnek is, mosolyuk szelíden érinti arcomat. Mindig jókedvűek. Még a Szűcs telepen sokat énekeltek esténként, jöttek a vendégek, a „barátnék” is. Vígsgálgal éltek. „Szerettük a hasunkat, ez is köllött az élethez.” Ma is kedvenc ételük a körömpörkölt, a töltött káposzta, a pacalpörkölt és a kelt tészta. (98 év kontra mai „korszerű” táplálkozás...!)

A házigazdák, Erzsike és János fényképalbumot tesznek eléjük. A vékony ujjak óvatosan, szeretőn simogatják meg a képeket. Mintha mécsesek gyúlnának, az emlékezet lángjai ingón lobbannak. Az idő messziről eredő folyama örök távolba viszi képzeletüket.

Zárul az album. Ők benne élnek a mai világban is. Mindig meghallgatják a híreket a rádióban és a televízióban. „Odakonyítunk. Nem jól mennek a dolgok. Nincs összetartás a világon. Addig-addig spekulálnak, hogy majd galibáznak.”

Búcsúzáskor kezüket adják, én megsimogatom az arcukat.

- ***Majd újra eljövök, amikor a századik...***

- ***Várjon velem!***

- ***Várok.***